

Uraren mamua, berriz ere

Duela hilabete eta erdi eman zituen Espainiako Ingurumen Ministerioak Esako urtegia handitzeko lanak.

Lanaren ondorioen aurka altxa dira Aragoiko Jazetania eskualdeko herritarrak, eta errekurtsu ugari jarri dituzte

Testua: I. Petxarroman

Lau hamarkada igaro dira Esako urtegia zabaldu zutela. Lan erraldoiak eragin larria izan zuen inguruan, eta ehunka jendek alde egin behar izan zuten inguruko hirietara, beste bizi-modu baten bila. Lau herri geratu ziren bizirik eskualdean —Ruesta, Artieda, Mianos eta Sigues—, baina haien egoera ez da batere erraza izan ordutik, Luis Solana Artiedako alkate eta Esako urtegia handitzearen aurkako plataformako kideak EGUNKARIari adierazi dionez. «Basamortuko ibilbidea egitea tokatu zaigu. Zeharo bakarturik, 50 kilometrora dagoen Sos del Rey Catolico eta ehuera dagoen Ejea herrien dependentzia erabatekoan. Umeak eskola-barnetegietara eramane beharrez sei urte bete eta gero. Herritarrak tantaka galdurik».

Baina uraren mehatxua ez zen bukatu orduan. 80ko hamarkadako lehen urteetan hasi zen aipatzen Esako urtegia handitzeko proiektua. Bultzatzaileek orduan hiru arrazoi ematen zituzten lanaren beharra agertzeko: Bardea ureztatzea, Zaragozara kalitatezko ura eramatea eta argindar probetxamendua... Alde batera geratu zen proiektua, baina 1993an, Antonio Aragon CHE Ebroko Ur Konfederazioko lehendakaria zela, Aragoiko Uraren Hitzarmena onartu berritan, urtegia handitzeko lanen ingurumen eraginari buruzko azterketa egin zuten, eta lanaren proiektua jarri zuten mahai gainean berriz. Informazio publikora ateratu zen proiektua, baina Uraren Hitzarmena geratu egin zen, eta proiektua ere bai.

Hirugarren ahalegina

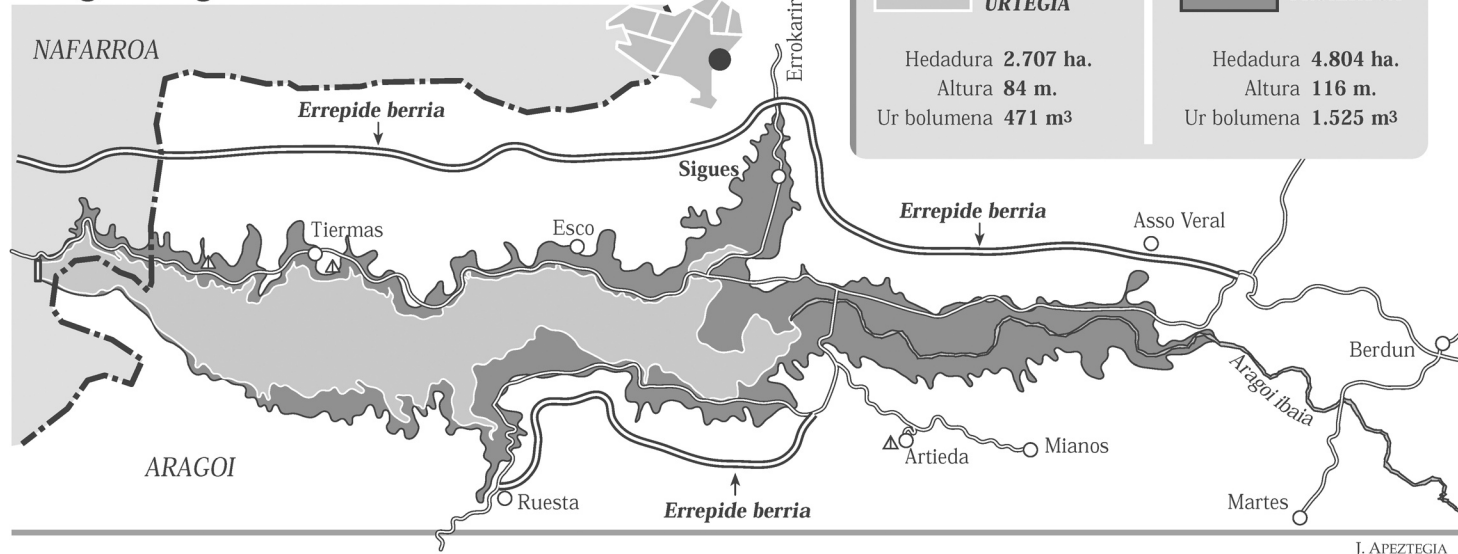
1998an proiektu bat ateratu zen Esako egungo urtegitik Zaragozara ura eramateko. Esako ura baliatzen duten Bardeako nekazariak kexatu egin ziren, eta asmo hori betetzeko Esa handitzea derrigorrezkoa zela adierazi zuten, bestela urik ez zelako izango denentzat, haien ustez. Mobilizazio batzuk egin zituzten, eta berriz, hirugarrenez, Aragoiko Gobernuaren kaxoien

OSKAR MONTERO

Esako urtegiaren egungo ikuspegia, duela astebete hartutako irudian. Handitzeko proiektuak aurrera egiten badu, oso bestelakoa izango da ikuspegia.

Ur gehiago Esarentzat

J. APEZTEGIA

batean zegoen urtegiaren handitze proiektua mahai gainean jarri zen.

Ingurumen Ministerioak onartutako proiektuaren arabera, urtegiak 32 metro gehiago izango ditu altueran, eta 1.525 hektometro kuboko bolumena lortuko du. Konparazio baterako, Itoizko proiektu ofizialak 418 hektometro kubo ditu. Haren eremua ere bikoiztuko litzateke, egun dituen 2.097 hektareatatik 4.808raino. Proiektua aprobatzeko prozesua «legez kanpoko» izan dela diote proiektuaren aurkakoek, eta

administrazioarekiko hiru auzi errekurtsu ezarri dituzte, ingurumenaren eraginari buruzko azterketaren aurka, lanaren lehiaketaren aurka eta Espainiako Ministroen Kontseiluak hari emandako baimenaren aurka. Inguruko udal guztiek errefusatu dute proiektua, eta herritarrek proiektuaren aurkako mobilizazio jendetsuak egin dituzte. Orain, kexa bat ari dira prestatzen Europako Batasunaren aurrean aurkezteko, eta dokumentazioa aurkeztu dute Unescon, lanak eragina izango bailuke

Donejakueko bidean, zeina gizateriaren jabegotzat izendatuta dagoen. Luis Solana baikor da, eta ziur da «burugabekeria» geraraziko dutela: «Dinamika berria dago mendialdean, geldiezin. Gauzak asko aldatu dira, perspektibak ireki zaizkigu, turismoan, lurralde antolaketan... Hemen bizi gaitezkeen konbentzimendua dago egun, eta hemen bizi nahi dugu. Ziur gaude geratuko dugula». Hala ere, hankak lurrean dituzte, eta oso gogoa Itoitzen gertatzen ari dena. Baina badakite denbo-

ra proiektuaren bultzatzaileen aurka doala, Europako Uraren direktiba markoak ez baititu onartzen urtegiatarak, ingurumenean duten eragin larriagatik.

Pirinioetako ura Mediterraneoko gune turistikotara eramane nahi du Espainiako Gobernuak, baina hango jendea ez dago hori onartzeko prest, Solanak dionez, herriak hiltzearen truke. Ildo horretan, urtegitarren aurka protestatzeko, urriaren 25erako bi orduko lan uzte batera deitu dute Aragoiko Pirinioetan.